

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCLXXII. Orbata proditrix.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

gnaturus sum pro fratribus, pro pietate. Fortiorem me faciet & fortuna. Solet fatigari: solet, postea quam nimium indulgit, in fine deficere. Facit me fortiorem etiam usus quidam: pugnans illum sæpius vidi. Scio quid maximum fratrem meum fefellerit: quomodo is qui secundo loco pugnabat, deceptus sit. Illud autem plusquam verendum & erubescendum nobis est: pauper pugnare filium suum non vetat. Quantum tu adjicis illi animi, quod times? sed forsitan & incautiorem illum faciat hæc ipsa fiducia. Illud scio, favebit pugnanti mihi populus: scio futurum ut Dii immortales stent pro mea parte. Non solus mihi stare videbor: habebō in commilitio fratrum meorum animas. Si quid est in animo prælagii, si quid in mente ipsa spei, concipio victoriam: neque aliunde hæc pertinacia venit: non precibus tuis, non minis terreor. Alioqui quid agis abdicando me, nisi ut non pugnem incolumi rerum mearum statu? cogitabo de victoria, cogitabo de vindicta. Si vero cum hac me infamia dimittis, jam nunc dico, arma dimittam.

CCLXXII.

Orbata proditrix.

² QUI CONSILIA PUBLICA NUNTI AVERIT, CAPITE PUNIATUR. Ad colligendum filii corpus nocte processit mater. Comprehensa ab hostibus, & torta, indicavit auxilia venire. Quibus oppressis, de vinculis effugit, & nuntiavit cuniculum agi. Oppressis hostibus, rea est quod consilia publica nuntiaverit. C. D.

S E R M O.

Potior in hac causa controversia, quam lis est. Lis enim circa unum factum versatur: in qua illæ sunt quæstiones, an hoc enuntiare sit: an etiam si hoc est enunciare, quisquis enuntiavit, puniendus sit: an hæc punienda, quod enuntiaverit. Cæteræ vero controversiæ, majorem cumulum habent: occisum præsidium, & oppressus

¹ Incautiorem illum.] Vet. cod. illudi. Pithœus.

² Qui consilia publica nuntiaverit.] Lege & his & mox, enuntiaverit. Gron.

oppressus hostis: & filius ille: & hac causa egressa portas. Hac themata tractanda sunt omnia: sed cure habendum, ut suo quidque loco tractetur.

DECLAMATIO.

QUI PUBLICA CONSILIA ENUNTIAVERT, CAPITE PUNIATUR. Possum mirari, iudices, hac lege ream esse foeminam, ¹ neque ideo dico, quoniam non etiam gravius punienda sit, si mentem pro-
dendæ Reipublicæ, perdendæ civitatis in hoc sexu deprehenderimus: sed publica consilia quomodo in foeminam ceciderint, invenire non possum: quam quidem ego postea affectus necessitate merito defendam: interim defendere verbis legis volo. Nam ut confiterer sic enuntiarum consilia, satis poterit tamen vindictæ in eam expensum videri per tormenta. Deinde nec consilia enuntiasse videtur, quæ nobis rursus quid hostis ageret, nuntiavit. Quid enim dicitur fecisse? indicasse venire auxilia: hoc neque nostræ civitatis est consilium, ² neque ullius alterius jam tantum consilium. Enuntiare vero aliud esse quam confiteri, nemo adeo ignarus est loquendi ut nesciat. Enuntiatio, voluntatem habet, & animum non coactum: confessio, expressam dolore multo necessitatem. Sed intelligo non eam esse personam de qua loquimur, ut satis sit eximere eam accusationi. Volo ire per singula, cum tamen illud prius interrogavero vos, iudices, an eadem ira, eademque pœna dignos putetis eos, quos fortuna, quos vis, quos dolor coegerit confiteri aliquid: & eos quos
odium

¹ Neque ideo dico.] Scripsit: neque ideo dico. Idem.

² Neque ullius alterius jam tantum consilium fuit.] Neque (inquit) hoc civitatis nostræ consilium fuit: externa enim erant auxilia, non domestica. Ergo publica consilia non enuntiavit: cum sua cujusque populi civitatisque sint, publica consilia, civitatisque jura: nec sunt publica Romanorum, quæ sunt Latino-

rum aut aliorum sociorum publica consilia. At vero. (ait) neque illius alterius civitatis, unde veniebant auxilia, jam tantum consilium fuit, sed ad actum pervenerat: veniebant socii, aderant, in ipsa erant expeditione. Profectionem igitur, non consilium profectionis enuntiavit. Hoc crimen apud Græcos ἐπιουσιδίας appellatur. Erudini.

odium reipublicæ, spes prædæ, amor hostis in hanc egerit prodicionem. Quod si nullo modo apud quemquam bonorum virorum ¹ potest videri simile, jam & quemadmodum in hostes inciderit videbimus, & quanta necessitate confessa sit. Ac satis erat primum illud dicere, quæ filium in prælium misit, cujus partus & sanguis in prælio stetit: cujus filius, dum nihil charius habet patria, dum propulsare hostem, vel morte sua, vel sanguine, vel postremo corpore ipso morari studet, spiritum pro nobis in certamine amisit: ita profecto institutus, ita à matre dimissus: hanc accusari æquum est, ² cui misereri satis non possumus? Nocte egressa est. Quis hunc in matre, quis miratur affectum, tanquam novum? Ego vero plura confitebor, & quæ forsitan plane ³ admiratione ejus digna sint. Noctem illam tenebrasque non timuit, horridam ipsius loci, in quo pugnatum erat, imaginem tulit. Hæc per sanguinem humanum, & per fracta tela, & per mixta virorum equorumque corpora quæsivit filium suum: & ne in totum nulla sua culpa incidisse in hostes videatur, planxit, & Deos invocavit. Neminem puto hæcenus irasci calamitatibus. Cætera jam imputari ipsi non possunt. Hostibus confessa est: nondum dico torta: illud satis est dicere, foemina. Si mehercule primæ tantum minæ, ac timor ille exercitus, qui modo foeliciter pugnaverat, confudisset foeminam, orbam, stupentem malis: erat tamen res digna venia. Confessa est cum torqueretur. Ubi tantum robur animi, ubi tam firmam solidamque mentem, quæ non dolore vincatur, non ignibus cedat, non verberibus ingemiscat? hanc vero satis fortiter, ac supra sexum suum fecisse credo, quod nihil dixit antequam torqueretur. In his tamen necessitatibus, in his malis, num demonstravit aditus,

¹ Potest videri simile.] Scribendum: Immo cujus. Idem.
 Quod si nullo modo apud quemquam bonorum virum possunt hæc videri similia. Gronovius.
² Cui misereri satis non possumus.]
³ Admiratione ejus digna sint.] Corrigere: & quæ forsitan plane admirationis etiam digna sint. Idem.

aditus, quibus in urbem venire possent? num proposita nostra? num occultam civitatis voluntatem patefecit? cum torqueretur, minata est. At oppressa sunt auxilia à fociis missa. Si damna bellorum deslere hic, iudices, vacat: plura perdidimus, ¹ & aciem illam quæ circa filium miseræ hujus jacet tot fortissimi cives nostri ceciderunt. Si vero lex ista belli est, si nulla unquam tam incruenta victoria contigit, quæ non haberet aliquam tristitiæ recordationem: pensavimus omnia ista victoria. Recuso ut possit videri secundis ominibus, & quadam providentia pro nobis Deorum immortalium factum, ut hæc caperetur. Intraissent civitatem hostes: nobis & somno sepultis, & securitate ab omni cogitatione bellorum, totus subito in visceribus ipsius urbis, ² hostis apparuisset exercitus: nec prius desuisset, quam incenderet, opprimeret, diriperet. Hic, si placet, sceminae animum, & in amore patriæ assumptas culpate vires. Discussit vincula illa, quæ (ut parcissime dicam) hostis imposuerat, scemina, anus, torta rupit. Quæritis quo animo fecerit? Cogitate quid passura fuerit deprehensa: torta est antequam offenderet: iterum ingressa nocturnum iter, non confusa tenebris, non periculo, vicit cursu ætatem, sexum, infirmitatem: ³ secuti cives quicquid dixerat, quicquid fecerat mater. Salus ergo civitatis & victoria, qua nunc gaudemus, huic debentur. hoc est enuntiare?

CCLXXIII.

¹ Et aciem illam.] Videtur legendum, } *hostilis*. Gronovius.
 & acie illa, & paulo post, Nec recuso ut } ³ Secuti cives quicquid dixerat.] Eide-
 possit. Pith. } dem nuncianti habuere, agi cuniculum.
² Hostis apparuisset exercitus.] Lege, } Salus ergo, &c. *Ærodins*.